

निशाणी क्र १२ वरील आदेश

(पारित दि. ३०.०८.२०२४)

वादीने हा अर्ज दिवाणी प्रक्रिया संहिताच्या आदेश ३९ व नियम १ व २ अंतर्गत प्रतिवादी यांनी वादग्रस्त जमीनी व जागा हे कोणासही विक्री, गहाण, दान किंवा अन्य कोणत्याही मागने हस्तांतरित करू नये किंवा त्यावर बोजा निर्माण करू नये असा तुर्तातुर्त मनाई हुकूम मिळणेबाबत अर्ज दाखल केला आहे.

२. वादीचे असे कथन आहे की, वादी व प्रतिवादी हे आपसात सख्खे भाऊ आहेत त्यांचे वडील सिताराम रंगनाथ वरवडे हे दिनांक ०५/०६/२००७ रोजी मयत झाले आहेत. वादी व प्रतिवादीचे वडिलोपार्जित व वादी व प्रतिवादी यांनी खरेदी केलेल्या जमीनीचे व घराचे वर्णन खालील प्रमाणे आहे.

सर्वे नं.	क्षेत्रफळ	आकार	पैकी वादग्रस्त
	हे. - आर	रु.पै.	हे. - आर
१८०/२	००-४३	०५-७६	००-५२
१६६/१/ब	००-५४	०२-७१	००-५४
१६६/४	०१-२२	०५-९१	०१-२२
१७२/१	१०-३८	१७-३४	००-८१

मौजे चांदनी ता. जि. बीड येथील जमीनीचे वर्णन खालील प्रमाणे आहे.

सर्वे नं.	क्षेत्रफळ	आकार	पैकी वादग्रस्त
	हे. -	रु.पै.	हे. - आर

	आर		
१०२	०१-८४	०६-९०	००-८८.५० चांदणी + (००-०३.५० आर पो.ख.)
१४८	०४-२०	१३-५१	०२-०६ + (००-०४ आर पो.ख.)

परिशिष्ट ब

घर नंबर

क्षेत्रफळ

२०

पुर्व-पश्चिम ३२ फुट-दक्षिण-उत्तर १७.५ फुट

ज्याची चतुःसिमा-

पुर्वेस- विठ्ठल मनोहर

पश्चिमेस- सरकारी रस्ता

दक्षिणेस- आप्पाराव एकनाथ जाधव

उत्तरेस - गुलाबभाई आंधळकर

घर नंबर

क्षेत्रफळ

४७२

पुर्व-पश्चिम १०.५ फुट-दक्षिण-उत्तर १८ फुट

ज्याची चतुःसिमा-

पुर्वेस- गणपती कोंडीबा सगरे

पश्चिमेस- गणपत ज्योतीराम

दक्षिणेस- गणपत ज्योतीराम

उत्तरेस - सरकारी रस्ता

घर नंबर ११७८ जे दोन विभागात असुन

१. भागाचे क्षेत्रफळ पुर्व-पश्चिम २५ फुट व दक्षिण- उत्तर २० फुट अशी असुन

२. भागाचे क्षेत्रफळ पुर्व-पश्चिम २५ फुट व दक्षिण -उत्तर ४६ फुट अशी

असुन पहिल्या भागाच्या पुर्वेस-किसन भाकड

पश्चिमेस- मधुकर निवृत्ती

दक्षिणेस- बाजार तळ

उत्तरेस - कल्याण

दुस-या भागाच्या पुर्वेस- किसन काकड

पश्चिमेस-मधुकर निवृत्ती

दक्षिणेस- सुरेश सिताराम

उत्तरेस-पांडूरंग मोराळे

घर नंबर

क्षेत्रफळ

१३८

पुर्व-पश्चिम १९ फुट-दक्षिण-उत्तर ७३ फुट

ज्याची चतुःसिमा-

पुर्वेस- सरकारी रस्ता

पश्चिमेस-धस यांची जागा

दक्षिणेस-त्रिमुखे यांची जागा

उत्तरेस-सरकारी रस्ता

वरील जमीन हि वादग्रस्त जमीन आहे व येथुन पुढे वादग्रस्त जमीन म्हणुन संबोधण्यात येईल.

३. वादीचे असे कथन आहे की, वादग्रस्त जमीनीपैकी मौजे नांदुरघाट येथील जमीनी हया वादीनी व प्रतिवादी यांनी एकत्र खरेदी केलेल्या असुन वादी अंदाजे पंधरा वर्षापूर्वी वेगळे राहिले आहेत त्यांचे खाणे पिणे वेगळे आहे तर मौजे चांदणी ता. जि. बीड येथील जमीनी हया वडिलोपार्जित आहेत. तसेच नांदुरघाट येथील घर नंबर १३८ हे वडिलोपार्जित असुन बाकी घरे व जागा हया वादींनी एकत्र

खरेदी केल्या आहेत.

४. वादीचे पुढे असे म्हणणे आहे की, वादग्रस्त जमीनी पैकी मौजे चांदणी येथील जमीनी वादी व प्रतिवादीचे नावे असून मौजे नांदुरघाट यातील जमीनी ह्या प्रतिवादीचे नावे आहेत ते एकत्र वहिती करित आहेत परंतु वादीला प्रतिवादी बरोबर जमीनी वहिती करणे शक्य नसल्यामुळे व वादी व प्रतिवादी मध्ये मतभेद झाल्यामुळे वादीने दिनांक २६.०२.२०२३ रोजी वादग्रस्त जमीनीतील त्यांचा १/४ हिस्सा वाटून मागितला असता प्रतिवादींनी वादीस त्यांचा जमीनीतील व घरातील १/४ हिस्सा वाटून देण्यास नकार दिला म्हणून वादी प्रतिवादी विरुद्ध दावा दिला आहे.

५. प्रतिवादी क्र. १ यांने त्यांचे लेखी जवाब व म्हणणे नि. क्र. २६ वर दिले असून निशानी क्र. २६ वर निशानी क्र. ५ चा से म्हणुण लेखी कैफियत वाचण्यात यावी बद्दल पुरसीस दिली आहे. प्रतिवादी क्र. २ व ३ तर्फे लेखी जबाब हा निशाणी ३३ वर दाखल केला असून त्यांनी त्यांच्या लेखी कैफियत मध्ये दावा मंजुर करण्याची विनंती केली आहे. प्रतिवादी क्र. १ ने वादीचा वादग्रस्त जमीनीवर मालकी व ताबा आहे ही बाब नाकारलेली आहे. प्रतिवादी क्र. १ यांनी असे कथन केले आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील सर्वे नंबर १८०/२ ही मिळकत प्रतिवादी क्र. २ याने स्वतःचे पैशातून खरेदी केलेली आहे. त्याबाबत कायम खरेदीखत दस्त क्रमांक ७४७/१९९८ दिनांक १६.१०.१९९८ रोजी झालेला आहे व त्या खरेदीखताव्दारे ६ उ नोंद क्रमांक ४९६४ ही दिनांक २४.०३.१९९९ प्रमाणे मंजुर करण्यात आलेली आहे. सदरहु मिळकत ही प्रतिवादी क्र. २ यांची स्वकष्टाची व मालकीची आहे. सदरहु मिळकत ही वडीलोपार्जित व एकत्रीत कुटूंबाची अशा

स्वरूपाची नाही.

६. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील सर्वे नंबर १६६/१/ब ही मिळकत प्रतिवादी क्र. ३ याने स्वतःच्या पैशातून खरेदी केलेली आहे. त्याबाबत कायम खरेदीखत दस्त क्रमांक ३९३९/२००१ दिनांक १२/११/२००१ रोजी झालेला आहे व त्या खरेदीखताद्वारे ६-ड नोंद क्रमांक ५२६१ ही दिनांक ०७/०२/२००२ रोजी प्रमाणे मंजूर करण्यात आलेली आहे. त्यानंतर मिळकत ही सर्वे नंबर १६६-४-ब मौजे नांदुरघाट ही मिळकत देखील प्रतिवादी क्र. ३ यांनी वैयक्तीकरित्या खरेदी घेतलेली असून खरेदीखताद्वारे त्यांच्या नावाची नोंद सातबारा सदरी झालेली आहे.

७. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील सर्वे नंबर १७२ ही मिळकत देखील प्रतिवादी क्र. १ यांनी दिनांक २१.४.१९९२ रोजी खरेदीखत दस्त क्रमांक १६५८/१९९२ द्वारे खरेदी घेतलेली असल्याने त्यांच्या नावाची नोंद सातबारा उता-याच्या सदरी झालेली असून ६ड नोंद क्रमांक ४२९२ ही दिनांक ०५.०७.१९९२ रोजी प्रमाणीत करण्यात आलेली आहे.

८. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, वादी व प्रतिवादी यांच्या मौजे चांदणी ता. जि. बीड येथील गट नंबर १०२ व १४८ या मिळकती केवळ वडीलोपार्जित अशा स्वरूपाच्या आहेत. सदर मिळकती यापुर्वी वादी व प्रतिवादी यांच्या वडील सिताराम रंगनाथ वरवडे यांच्या नावे होत्या ते मयत झाल्यानंतर वादी व प्रतिवादी यांच्या नावाची स्वतंत्र अशी आनेवारीने नावे लागलेली असून त्याबाबत ६ड ही नोंद क्रमांक ३८७ ही दिनांक ०७/०७/२००८ रोजी प्रमाणीत करण्यात आलेली आहे. तेव्हा पासून सदरील मिळकती वादी व प्रतिवादी या समान हिस्से राशी प्रमाणे कसत असून प्रत्यक्षात उपभोग घेत आहेत.

९. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील घर मिळकत यांची घर नंबर २० ही मिळकत वादी याने स्वतंत्ररित्या खरेदी केलेली असून त्याच्या नावाची नोंद गाव नमुना नंबर ८ यास दाखल आहे. सदरील मिळकत ही वादीने स्वतंत्ररित्या खरेदी केलेली आहे. तसेच सदरहु मिळकत ही वडिलोपार्जित नाही.

१०. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील घर मिळकत याची घर क्रमांक ४७२ व ११७८ ही मिळकत प्रतिवादी क्र. १ याने स्वतंत्ररित्या खरेदी केलेली असून गाव नमुना नंबर ८ यास प्रतिवादी क्र. १ यांचे नाव खरेदीखत पासून दाखल आहे. सदरहु मिळकत वडिलोपार्जित अशी नाही.

११. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, मौजे नांदुरघाट येथील घर क्रमांक १३८ ही मिळकत वादी व प्रतिवादीचे वडील सिताराम रंगनाथ वरवडे यांचे नावे असून सदरहु मिळकत वडिलोपार्जित अशी आहे. सदरहु मिळकत ही प्रतिवादी क्र. ३ यांच्या कब्जात आहे.

१२. प्रतिवादी क्र. १ चे पुढे असे कथन आहे की, वादीने दाखल केलेला दावा हा वाटप करून मिळणेसाठीचा आहे. वादीचे कथनानुसार केवळ मौजे चांदणी येथील गट नंबर १०२ व १४८ तसेच मौजे नांदुरघाट येथील घर क्र. १३८ या मिळकती वडिलोपार्जित अशा असल्याने केवळ त्याच मिळकती मध्येवादी व प्रतिवादी यांना मे. न्यायालयातून वाटप करून मागता येणार आहे. वादीने इतर स्वकष्टाच्या मिळकती बाबत केलेली वाटपाचा मागणी ही बेकायदेशीर अशी असल्याने वादीला स्वकष्टाच्या मिळकती मध्ये वाटप करून मागता येणार नाही. वादीने दाखल केलेल्या मनाई हुकूमाचा अर्ज हा कायदेशीर तरतुदीच्या आधारे नसल्याने तो रद्द करण्यात यावा. वादी यास दावा दाखल करण्यास कुठलेही सबळ अथवा संयुक्तीक कारण घडलेले नाही. या कारणास्तव वादीचा दावा रद्द होण्यास

पात्र आहे. त्यामुळे शेवटी त्यांनी वादीचा अर्ज नामंजूर करण्याची विनंती केली आहे.

१३. वादीतर्फे विद्वान विधीज्ञ श्री. एम.एस.लाड यांनी मुळ अर्जातील कथनाचा पुर्णउच्चार युक्तीवादमध्ये केला तर प्रतिवादी क्र. १ तर्फे विद्वान विधीज्ञ श्री. डी.एम.विधाते व प्रतिवादी क्र. २ व ३ तर्फे विद्वान विधीज्ञ श्री. टि.डी. तिडके युक्तीवादास गैरहजर.

१४. सदर अर्जाचे निकालाकरीता पुढील मुद्दे माझे विचाराकरीता उपस्थित होता व त्याचे निष्कर्ष मी कारणमिमांसेसह पुढीलप्रमाणे देत आहे.

अ. क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१	वादीच्या कथनामध्ये तथ्य असल्याचे वादी सकृतदर्शनी सिद्ध करतो काय?	अंशतःहोकार्थी
२	न्यायाचा समतोल वादीच्या बाजूने असल्याचे वादी सिद्ध करतो काय?	अंशतःहोकार्थी
३	अर्ज नामंजूर केल्यास वादीचे अपरिमित नुकसान होईल काय?	अंशतःहोकार्थी
४	काय आदेश?	अंतिम आदेशाप्रमाणे

कारणमिमांसा

१५. वादीने या अर्जाचे सिद्धतेसाठी निशाणी क्र ४ वरील यादीसोबत सर्वे नं. १८०/२ च्या ७/१२ च्या प्रत, सर्वे नं. १६६/१/ब च्या ७/१२ च्या प्रत, सर्वे नं. १६६/४ च्या ७/१२ च्या प्रत, सर्वे नं. १७२/२ च्या ७/१२ च्या प्रत, सर्वे नं. ५०२ च्या ७/१२ च्या प्रत, सिताराम वरवडे यांच्या मृत्यु

प्रमाणपत्राची प्रत, सर्वे नं. १४८ च्या ७/१२ च्या प्रत, मालमत्ता क्र. २० च्या नमुना नंबर ८ असेसमेंट लिस्ट रजिस्टरची प्रत, मालमत्ता क्र. ४७२ च्या नमुना नंबर ८ असेसमेंट लिस्ट रजिस्टरची प्रत, मालमत्ता क्र. ११७८ च्या नमुना नंबर ८ असेसमेंट लिस्ट रजिस्टरची प्रत, मालमत्ता क्र. १३८ च्या नमुना नंबर ८ असेसमेंट लिस्ट रजिस्टरची प्रत इत्यादी कागदपत्रे दाखल केली आहेत. प्रतिवादी यांचे तर्फे कागदपत्रे दाखल करण्यात आलेली नाही.

मुददे क्र. १ ते ४ करीता.

१६. सदर मुददे एकमेकांसी निगडीत असल्याने पुनरावती टाळण्यासाठी ते एकत्र चर्चीले आहेत. तात्पुरता मनाईच्या अर्जावर निर्णय देताना प्रथमदर्शी बाजू अनुकूलतेचा कल व अपरीमित नुकसान होणार काय येवढेच पहाणे गरजेचे असते. तसेच तात्पुरता आदेशाचा फायदा मिळवण्यासाठी संबंधित पक्षकाराने त्याच्या मागणी मध्ये कायदाचे समन्याय तत्व दाखवून देणे गरजेचे असते.

१७. वादीच्या कथनानुसार वाद मिळकत पैकी मौजे नांदुरघाट येथील जमीनी या वादी व प्रतिवादी यांनी एकत्र खरेदी केलेल्या असून मौजे चांदनी ता. जि. बीड येथील जमीनी या वडिलोपार्जित आहेत. तसेच नांदुरघाट येथील घर नंबर १३८ हे वडिलोपार्जित असून अन्य घरे व जागा या वादीने एकत्र खरेदी केल्या आहेत. प्रतिवादी यांच्या म्हणण्यानुसार वादग्रस्त मिळकत मौजे नांदुरघाट येथील सर्वे नंबर १८०/२ व १६६/१/ब, १६६/४/ब प्रतिवादी क्र. २, ३ च्या खरेदी केलेल्या जमीनी असून सर्वे नंबर १७२ ही प्रतिवादी क्र. १ यानी खरेदी केलेली जमीन आहे. तसेच मौजे चांदनी ता. जि. बीड येथील जमीन गट नंबर १०२ व १४८ या वडिलोपार्जित अशा जमीनी आहेत. याशिवाय मौजे नांदुरघाट येथील घर नंबर ४७२ व ११७८ हे प्रतिवादी क्र. १ यांनी खरेदी केलेली आहे व घर क्र. १३८ हे वडिलोपार्जित मिळकत आहे. वादीने दाखल केलेल्या ७/१२ उता-याचे प्रतिचे

आवलोकन केले असता असे दिसले की, दाव्यातील नमुद केलेल्या मौजे नांदूरघाट येथील वादग्रस्त मिळकत १८०/२, १६६/१, १६६/४/ब या वादग्रस्त मिळकती या महसुल अभिलेखात प्रतिवादी क्र.२ व ३ च्या नावे नोंदविल्या आहेत. तसेच प्रतिवादी क्र. २ व ३ यांनी त्यांच्या लेखी कैफियतीमध्ये सदरच्या वादग्रस्त मिळकती या वादी व प्रतिवादी यांनी एकत्र खरेदी केलेल्याचे मान्य केलेले आहे. या शिवाय वादग्रस्त मिळकत १७२ च्या सातबारा उता-याचे अवलोकन केले असता सदर सातबारा उता-याच्या मालकी रकान्यामध्ये प्रतिवादी क्र. १ याचे नाव असल्याचे दिसून येत आहे. त्यामुळे सदरची वादग्रस्त मिळकत हि वादी व प्रतिवादी यांनी एकत्र खरेदी केलेली मिळकत आहे का प्रतिवादी क्र. १ याने स्वतः खरेदी केलेली मिळकत आहे ही बाब या ठिकाणी संदिग्ध स्वरूपाची आहे. परंतु दाखल सातबारा दस्ता वरून सदर वादग्रस्त मिळकतीच्या मालकी रकान्यामध्ये प्रतिवादी क्र. १ चे नाव असल्या कारणाने सदर मिळकत ही एकत्र खरेदी केलेली मिळकत आहे वादीच्या या कथनास पुष्टी मिळत नाही.

१८. याशिवाय वादग्रस्त मिळकत मौजे चांदणी ता. जि. बीड ह्या वडिलोपार्जित मिळकत असल्याबाबत वादी व प्रतिवादी यांनी त्यांच्या लेखी कैफियतमध्ये मान्य केले आहे. याशिवाय वादग्रस्त मिळकत घर क्र. १३८ देखील वडिलोपार्जित असल्याचे वादी व प्रतिवादी यांनी मान्य केले आहे. याशिवाय महत्वाची बाब म्हणजे धर क्र. १३८ च्या नमुना नं. ८ वर वादी व प्रतिवादी यांचे वडील सिताराम रंगनाथ वरवडे यांचे नाव असल्याचे दिसून येत आहे. तसेच वादग्रस्त मिळकत १८०/२, १६६/१/ब, १६६/४ या वादग्रस्त मिळकती एकत्र खरेदी केलेल्या असल्याचे प्रतिवादी क्र. २ व ३ यांनी त्यांच्या लेखी कैफियत मध्ये कबुल केलेले असल्यामुळे सदर जमिनी ह्या प्रतिवादी क्र. २ व ३ च्या खरेदी जमिनी आहेत या प्रतिवादी क्र. १ च्या कथनास सदर स्थितीला पुष्टी मिळत नाही.

वादी व प्रतिवादी यांनी त्याचे नातेसंबंध मान्य केलेले आहेत. हिंदू वारसा कायद्यानुसार वादी व प्रतिवादी क्र. १ ते ३ यांचा वडीलोपार्जीत संपतीमध्ये हक्क असून ते सहदायक या कक्षमध्ये येतात. परंतु वादग्रस्त मिळकत १७२, घर क्र. २०, ४७२, ११७८ हया वादग्रस्त मिळकती बद्दल त्या वडीलोपार्जीत आहे का स्वकष्टार्जीत आहेत या बद्दल संदीग्धता आहे. सदया दाव्याच्या स्थिती तात्पुरता मनाई हुकूमाच्या अर्जाच्या निकाला करीता आहे. तात्पुरता मनाई हुकूमाचा अर्ज ठरवतेवेळेस जास्त खोलवर विचार करण्याची आवश्यकता नाही. केस फक्त प्रथमदर्शनी पहाणे गरजेचे आहे आणि सदरची बाब हि वादी व प्रतिवादी यांचे पुरावे स्पष्ट होईल त्यामुळे सदर परिस्थितीत तात्पुरता मनाई हुकूमाच्या अर्जात सदर बाबीवर चर्चा करणे संयुक्तीक होणार नाही.

१९. अशा परिस्थिती जर वादग्रस्त मिळकती सर्वे नं. १८०/२, १६६/१/ब, १६४, १०२, १४८ हया त्रयस्त व्यक्तीना हास्तांतरीत केल्या गेल्या तर वादीच्या हक्कवर त्याचा विपरीत परीनाम होईल. प्रतिवादींना वादीचा हक्क वादग्रस्त मिळकतीत वादीच्या परवानगी शिवाय त्रयस्तांचे हक्क संबंध प्रस्तापित करून डावला येणार नाही. तसे झाल्यास वादीचे अपरिमीत नुकसान होणार आहे. तसेच दाव्यात गुंतागुंत निर्माण होवून दाव्याची पुनार्वत्ती होण्याची शक्यता नाकारता येणार नाही. त्यामुळे दाव्याचा अंतिम निकाल लागे पर्यंत वादग्रस्त मिळकती सर्वे नं. १८०/२, १६६/१/ब, १६६/४, १०२, १४८ घर मिळकत १३८, या हास्तांतरीत दाव्याचा अंतिम निकाल लागेपर्यंत विक्री गहाण, दाण किंवा अन्य कोणत्याही मार्गाने हस्तांतरीत करू नये असा तात्पुरता मानई हुकूम पारित करणे न्याय उचित होईल. तशा हुकूमनामा झाल्यास प्रतिवादींचे वाद मिळकतील हक्क संबंधीत कोणतेही नुकसान होणार नाही, अथवा त्यांच्या कोणत्याही हक्कावर गदा येणार नाही. त्यामुळे उपरोक्त सर्व बाबींचा विचार करता वादीने सकृत दर्शनी केस

सिंधद केल्याचे आणि न्यायाचा समतोल तात्पुरता मनाई हुकूम पारित करण्याच्या बाजुने झुकत असल्याचे दिसते. या सर्व बाबींचा विचार करता मी मुददा क्र. १ ते ३ या वरील निष्कर्ष अंशतः होकारार्थी नोंदवत आहे. व मुददा क्र. ४ साठी खालील प्रमाणे आदेश पारित करत आहे.

आदेश

१. अर्ज नि. क्र. १२ अंशतः खर्चासह मंजुर करण्यात येत आहे.
२. प्रतिवादी वादग्रस्त मिळकती सर्वे नं. १८०/२, १६६/१/ब, १६६/४, १०२, १४८ घर मिळकत १३८ हया त्यांच्या तर्फे कोणतेही इसमास दावा मिळकत विक्री, गहाण, दान, बक्षिस अथवा अन्य मार्गाने हस्तांतरीत करुन असा तुर्तातुर्त मनाई आदेश सदर दाव्याचा अतिम निकाल लागे पर्यंत देण्यात येतो.
३. वादग्रस्त मिळकत सर्वे क्र. १७२, घर क्र. २०, ४७२, ११७८ या हद्दीपर्यंत प्रस्तुतचा अर्ज नामंजुर करण्यात येतो.
४. अर्जाचा खर्च मुळ दाव्यात सामाविष्ट करावा.

स्वा/-

दि. ३०.०८.२०२४

(के. एन. निवडंगे)

४ थे सह दिवाणी न्यायाधीश, क. स्तर, केज